

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Commentariorvm, Ac Dispvationvm In Primam Partem Sancti Thomæ Tomvs ...

Complectens Quæstiones à XXVII. vsque ad LXIV. & à Quæstione CVI.
vsque ad CXIV.

Vázquez, Gabriel

Antverpiæ, 1620

Angelos sibi mutuo loqui, indubitatum est. c. 1.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-81000](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-81000)

Respondeo, neutrum colligi ex doctrina superiori. Non prius: quia quamvis homo, & Angelus semper aff. tu sequantur cogitationem efficaciorum, & magis expressam: hoc tamen ita intelligitur, ut semper quando movetur affectus, sequatur expressiorem & efficaciorum cogitationem, non tamen quod ab ea non possit non affectus moveri: siquidem cuicumque cognitioni resistere potest, nescit igitur Angelus, an voluntas nostra consentiat cogitationi intensiori vel non consentiat. Adde etiam, quod non quavis cogitatio intensior movet voluntatem, sed ea, quæ peculiari quadam expressione proponit obiectam in quadam proportionem cum voluntate, quam quidem proportionem, & expressiorem, Angelus cognoscere, & penetrare non potest. Nec sequitur posterius, quod inferebatur: quoniam licet peccatum infidelitatis consummetur in errore intellectus & hunc cognosceret Angelus, quatenus est enuntiatio quædam intellectus falsa: tamen cum requirit etiam consensum voluntatis, ut sit peccatum, & hic non sit notus Angelo: plane efficitur, ut Angelus non possit certo cognoscere peccatum infidelitatis in homine. Ceterum ex nimia mora in cogitando contra res fidei, & ex aliis coniecturis ex sensu & imaginatione sumptis discernere potest, hominem in haresim lapsum fuisse: ob id tamen nunquam affectum cordis intueretur, si uti est, sed coniectura tantum magis, aut minus certa colligit.

Deinde obicere quis posset August. qui cum libro de divinatione demonum dixisset demones cognoscere aliquando hominum dispositiones non solum voce prolatis, verum etiam cogitatione conceptas, cum signa quædam ex primantur in corpore, retractat in lib. 2. retractat. cap. 40. quasi audaciori asseveratione illud dixisset. Respondeo, id non retractate Aug. quod saltem existimaret cogitationes & hominum dispositiones à demonibus ex aliquo affectu cognosci; sed quod incertum existimaret, in ipso corpore signa aliqua exprimi, quibus internæ dispositiones hominum cognoscantur. Verba Augustini sunt, *Peruenire ista ad notitiam demonum, per nonnulla etiam experimenta conperitum est, sed verum signa quædam dentur ex corpore cogitantium illis sensibilia, nos autem latentia, an alia vi & ea spiritali ista cognoscant, aut difficillime potest ab hominibus, aut omnino non potest inveniri. Solum igitur existimat Aug. difficile, an dentur in corpore signa sensibilia, quibus Angeli discernant cogitationes, & secreta cordium: & hoc solum se dicit audaciori asseveratione affirmasse.*

DISPVT. CCXI.

Quo pacto angeli inter se loquantur.

- Angelos sibi mutuo loqui, indubitatum est, cap. 1.
- Vnum Angelum alteri loqui dum imprimitur in mentem eius cognitionem obiecti à se cogniti, autumat Scotus, cap. 2.
- Sententia Scoti refellitur, cap. 3.
- Vnum Angelum alteri loqui imprimendo illi speciem sua cognitionis nonnulli consent, cap. 4.
- Præcedens opinio confutatur, cap. 5.
- Diluuntur rationes superioris sententia, cap. 6.
- Angelos sibi mutuo loqui per hoc, quod unus imprimis cogitationem sui conceptus menti alterius Angeli,

ARTIC. IV.

- inferunt Ocham, & Gabriel, cap. 7.
- Vnum Angelum alteri loqui eo solum, quod vultu faceret ei manifestum fieri abque alia in ipsa cogitatione dixerunt Cæcilius, & Capreol, cap. 8.
- Quid senserit Durandus, cap. 9.
- Loquutionem Angelorum fieri per signa quædam spiritalia, qua non sibi conceptus, & multa dicit, inferunt Aegidius & alij, cap. 10.
- Loquutionem Angeli esse verbum mentis, vel intelligentiam aliquam alij consent, cap. 11.
- Diluuntur argumenta contra præcedentem opinionem capite 12.

CAPVT I.

Angelos sibi mutuo loqui, indubitatum est.

Tamen sancti Thom. in 1. q. 107. disputet de locutione angelorum, vultu tantum est mihi non abs te totam illam questionem in hoc articulo examinare, & quiddam circa locutionem Angelorum notatione dignum est, in vnum colligere. Est autem apud omnes Theologos etiam controuersiam, Angelos loqui, suosque conceptus, & secreta cordium sibi mutuo exprimate: licet de modo, quo id efficiant, non leuiter ipsos dissecto sit. Primum igitur Angelos secum mutuo loqui, colligi videtur, ex Scriptura Zachar. 2. ubi dicitur, *Angelus qui loquebatur in me, egrediebatur & Angelus alius egrediebatur in circuitum eius, & dixit ad eum. Apocalyp. 7. Angelus vnus clamauit ad quatuor alios dicens, uenite ad terram, & mari, &c. Præterea Daniel, & Michæas Angelos inter se loquentes videntur, ut in illis prophetiis passim narratur. Ceterum camen his locis angeli apparuerint propriis, & locum in specie & figura hominis, possent aliquis dicere locutionem illam non fuisse spirituales, sed nobis in aëre formati, quasi loquatos fruste. Verum cum hæc locutiones corporeæ in corporeis assumptis indicent hominibus locutiones spirituales, quibus angeli sibi mutuo loquuntur: ea eisdem locis non obscure colligitur, Angelos secum loqui posse: nam si spiritaliter non loquerentur inter se, frustra etiam in corporeis assumptis sermocinarentur aut sermocinantes apparerent. Præterea hoc ipsum perspicue colligitur et illo si linguis hominum loquatur, & Angelorum, &c. Et hoc enim locum tractas Chrysost. hom. 3. in eum Epist. ita scribit, *Lingua autem Angelorum dicit, non quia spiritibus corpus assignat; sed sic loquitur, que videntur inter se ipsi: quem sensum Pauli sequuntur Theodororus, O Eumenius, & Anselm. ubi facerent, angelos inter se loqui, & secreta sui cordis sibi mutuo manifestare, Basilianam in hom. in initium Euang. Ioann. circa modum inquit, *Nam & apostolus nobis innuit, quod etiam angeli propriam linguam habeant, cum ait, si linguis hominum loquatur, & Angelorum. Deum Ambr. loca Pauli eodem modo interpretatur in commentariis illius: ait enim, *huius linguis Angelorum est, habere cognitionem spirituum aliorum, & motum, id est, secretum cordis.****

Verum Theophyl. in commentariis illis loci, quamvis concedat, Angelos secum loqui, & ipsorum linguam esse intellectum, quo latente sibi diuina sensa communicant: tamen sensum Pauli exponit his verbis. *Neque id quidem quod Angeli linguas habeant, dixit, sed melius quiddam & presertim volens exprimere quod humanus excederet linguam. Possemus igitur ita interpretari Paulum eo loco*

Secunda sententia ex August.

ix.

2. ut sensus illius sit, si linguis loquar omnium nationum, imo & Angelorum, si tales essent, hoc est, si loquar sublimiori aliqua lingua, quam humana, charitatem autem non habeam &c. quem sensum secuti videntur Hieronymus, Primasius, & Sedulius in illum locum. Possemus etiam locum illum explicare cum Gagne. ut lingua Angelorum ab Apostolo dicatur eloquentissima, qua ratione pulchra facies vulgo dici consuevit facies Angeli, & Actuum 12. cum Herodes veste regia indutus concionem habuisset ad populum, omnes acclamant dicentes, *Voces Dei & non hominum*: quo sensu Prosper in Epistola ad Demetriadem afferens hunc locum Pauli inquit, *Esto enim, ut multiplex loquendi peritia, que non solum ad omnem humanam facultatem, sed etiam ad Angelorum eloquij pervenerit facultatem, &c.*

Ceterum quicumque ratione interpreteris hunc locum, ex scriptura manifestum est, Angelos mutuo sermone secreta cordis sibi aperire, ut ex testimonio superius adductis manifeste apparet. Præter testimonium autem Patrum allata, hoc ipsa primum plane docet Augustinus in lib. de divinatione demonum cap. 6. de demonibus enim sic ait, *Si quid de illa Dei dispositione prævenerint, audiunt, ut prævenerint, &c.* cum igitur dicat, eos audire, manifeste sentit, alios etiam ipsis loqui: nam à Deo proxime solum illuminantur, & audiunt supremi Angeli iuxta doctrinam Dionysij, quam disput. 2. 16. cap. 1. adducemus.

Deinde Damasus 2. lib. de fide cap. 3. ante medium de Angelis dicit, *non linguis, atque auribus opus habentes, verum circa sermone administrant cogitationes suas atque consilia inter se communicantes*, cum dicit, Angelos non indigere lingua, neque auribus, intelligit corporeas. Nam cum dicat sibi mutuo communicare consilia sua, necessario linguis & aures spirituales ipsis concedere debet. Postremo, si verum est id quod docet Dionysius, quem disput. illa 2. 16. cap. 1. & 2. 17. allegabimus, nempe Angelos inferiores à superioribus illuminari, dum ab eis mysteria nova cognoscuntur, & id quod docet Isidorus lib. 1. de summo bono cap. 12. videlicet inferiores obedire superioribus, necessario consequitur, ipsos inter se loqui: nam neque illuminatio, neque iussio, & imperium sine loquela aliqua adhiberi potest.

Denique eadem veritas ratione confirmatur. Nam si Angeli sibi mutuo non loquerentur nulla inter eos esset societas, nec esse posse: hæc enim communicatio comparatur, & sine illa constare nequit. Dicere autem Angelos societatis capaces non esse absurdum est, nam aptitudo naturalis ad societatem videtur esse proprietas creaturæ rationalis; aut sane in aliud maius ab absurdo incidamus oportet, ut dicamus, Angelos non indigere communicatione & sermone, quia omnia secreta unius, cuiusque alteri manifesta sunt, quod superioribus dispositionibus ostendimus esse falsum. Totam igitur difficultatem controuersæ propolite consistit in explicando modo, quo Angeli sibi mutuo loquuntur. In qua re elucidanda doctores Scholastici in tanta varietate constituti, ut singulorum recensere sententias, & singulatum examinare, sicut oportet, sine prolixitate fieri nequeat. Ceterum ut studiosorum exerceatur ingenia, quibus differere de rebus absconditis incundum esse solet, & ut ipsa veritas melius elu-

cidetur, non modo quid nobis probetur, verum etiam, quid ab aliis dicatur, persequi operæ pretium duximus.

CAPUT II.

Vnum Angelum alteri loqui dum imprimat in mentem eius cognitionem obiecti à se cogniti, autumat Scotus.

NON abs re fore existimaui primo loco sententiam Scoti de hac re commemorare, & iuxta mentem ipsius exponere: alia nam ex ipsa, veluti rivuli ex fonte derivata sunt. Afferit igitur, vnum Angelum alteri loqui hoc ipso, quod imprimat intellectu ipsius intellectionem eiusdem obiecti, quod ipse cognoscit, atque hac ratione intellectionem impressam ab vno Angelo intellectui alterius, appellat locutionem, quatenus est effectus Angeli imprimendi illam: vocat autem audicionem, comparatam cum Angelo, qui illam recipit. Ita docet in 2. d. 9. q. 2. §. ad questionem istam, & §. ad vltiorem. Verum ut hanc sententiam iuxta mentem Scoti intelligamus, quædam ex doctrina ipsius notanda sunt. Primum est, intellectionem alicuius obiecti in Angelo quatuor modis posse contingere, primo cum res in se ipsa intuitue cognoscitur. Secundo cum ab vno Angelo intuitue cognoscitur aliquid in intellectu alterius cognoscentis illud. Tertio abstractiue per speciem inditam Angelo, vel adquisitam: nulla autem harum intellectionum in Angelo est auditio, aut locutio, quia quæcumque illatum ita est ab obiecto, aut ab specie, ut etiam procedat ab intellectu Angeli intelligentis per illam, ut ab efficienti principio. Quarto denique potest vnus Angelus ita cognoscere aliquid obiectum, ut recipiat intellectionem illius ab alio Angelo tanquam ab integra causa efficienti: qui autem illam recipit, & per eam intelligit, nihil operetur ad illam: & hanc appellat audicionem respectu Angeli recipientis eam, & intelligentis per eam: est autem locutio respectu Angeli efficientis & imprimentis illam.

Secundo ex eodem Scoto notandum est, principium efficiens hanc cognitionem in mente vnius Angeli, quæ est locutio, & auditio, non esse intellectionem existentem in intellectu Angeli loquentis, sed speciem intelligibilem impressam, & memoriam Angeli loquentis constitutam in actu primo ad intelligendum, hoc est potentiam per speciem impressam ad elicendam intellectionem: quare in sententia Scoti hæc memoria est principium duarum intellectionum, vnius quidem manentis in ipsa, alterius vero transeuntis in intellectum Angeli audientis: quia respectu illius qui recipit, tantum est passio. Porro autem cognitionem actualem existentem in mente Angeli loquentis, non esse causam & principium cognitionis existentis in mente audientis, probat Scotus, quia intellectio actualis non habet rationem parentis, sicut habet memoria: ergo potius à memoria, & specie Angeli loquentis producit intellectionem in mente audientis, quam ab intellectione actuali: in doctrina igitur Scoti intellectio in mente Angeli audientis est eiusdem obiecti, cuius est intellectio in mente loquentis: pendetque ex voluntate Angeli loquentis, sicut etiam pendet intellectio manens in suo intellectu. Nam sicut subest potestati illius vi specie impressa ad elicendam

Hieronymus
Primasius
Sedulius
Gagne.
Prosper.
Confirmatio
autem
Hieronymus
Primasius
Sedulius
Gagne.
Dionysius
Isidorus
Damasus

5.
Scotus.
6.
7.
Secundum
Damasum

